

Příležitosti sdílení elektřiny komunitní energetika

Svaz moderní
energetiky

Martin Ander / Svaz moderní energetiky 05/11/2024

Místní obnovitelné zdroje

Svaz moderní
energetiky

Ekonomická dostupnost

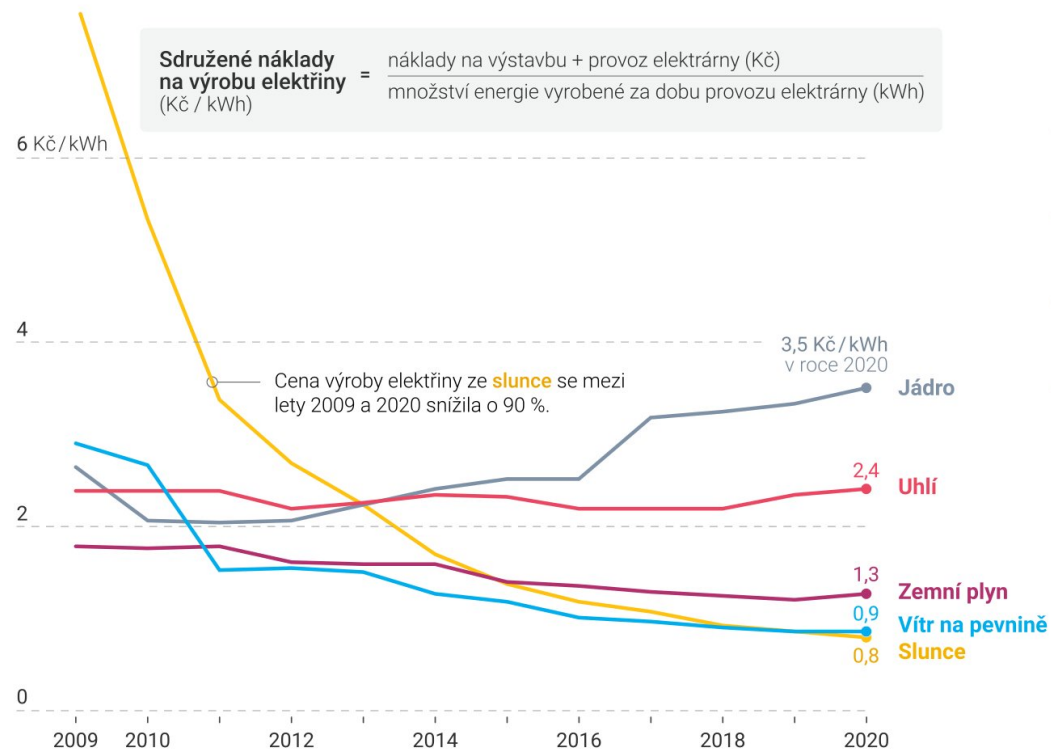

Svaz moderní energetiky

VÝVOJ SVĚTOVÝCH CEN ELEKTŘINY PODLE ZDROJŮ

Ceny výroby elektřiny ze slunce a větru v poslední dekádě výrazně klesly a dnes tyto obnovitelné zdroje energie patří ve světě mezi nejlevnější.

Proč ceny elektřiny ze solárních a větrných elektráren klesají?

- **Technologie** výroby solárních panelů a větrných elektráren za poslední dekádu **výrazně vypsela**.
- Využívání větrných a solárních elektráren ve větším měřítku přináší výhody v podobě **úspor z rozsahu**.
- Růst odvětví obnovitelných zdrojů láká další a další společnosti. **Větší konkurence snižuje cenu**.
- S rozšířením větrných a solárních elektráren **klesají rizika spojená s investicemi** do stavby těchto zdrojů

Vývoj komunitní energetiky

- ▶ Začátky: Komunitní vlastnictví výroben elektřiny a tepla (energetická družstva)
- ▶ Dnes: Sdílení vyrobené elektřiny a tepla v rámci komunity

Proč komunitní energetika?

- ▶ Zvýšení **soběstačnosti** - **ochrana před růstem cen** na trhu
- ▶ **Levnější** elektřina, resp. teplo
- ▶ **Nezávislost** na centralizovaných dodávkách energií
- ▶ **Možnost využívat** místní obnovitelné zdroje i pro ty, co nemohou mít vlastní zdroj
- ▶ Udržitelnost – environmentální, ekonomická i společenská
- ▶ Podpora **prosperity** místních komunit
- ▶ **Snížení znečištění**
- ▶ Snadnější **integrace OZE** do elektrorozvodných sítí

Legislativní pro sdílení elektřiny

- ▶ **Lex OZE 2** – novela Zákona č. 458/2000 Sb., energetický zákon s účinností od 1. 1. 2024, resp. **1. 7. 2024**
- ▶ **Aktivní zákazník** – sdílení elektřiny v malých skupinách (**do 11 PM**)
- ▶ **Energetické společenství** - velikost skupiny sdílení do 30. 6. 2026 omezena na **1000 předávacích míst** a **souvislé území 3 ORP**. Od 1. 7. 2026 omezení vymizí.
- ▶ **Sdílení vyrobené elektřiny** do jiných odběrných míst výrobce a/nebo jiných osob, a to za komerčních podmínek stanovených stranami takového sdílení (úplatně, nebo bezúplatně)

Podmínky sdílení

- ▶ **Zdroj elektřiny** – nejčastěji střešní FVE, ale lze i jiné
- ▶ Registrace předávacích míst do **skupiny sdílení** u EDC
<https://www.edc-cr.cz/> (pozor, 3 kroky)
- ▶ Vybavení odběrných míst **průběhovými měřeními** do 3 měsíců zdarma (pozor, kvalita rozvaděče)
- ▶ Sdílení v **15 minutových** intervalech
- ▶ **Alokační klíč** – zatím pouze statický (iterační); další možnosti později
- ▶ **Shromažďování a vyhodnocení dat provádí EDC**
- ▶ **Distribuční poplatky**, POZE i daň v plné výši; **úspora** na ceně silové el.

Dotáční příležitosti pro vznik místního energetického společenství

1. **OPŽP** - snížení energetické náročnosti budov, instalace zdrojů
2. **Modernizační fond RES+** - instalace zdrojů na majetku měst, obcí a jejich společností
3. **NZÚ** - snížení energetické náročnosti rodinných a bytových domů, instalace zdrojů
4. **SFŽP-NPO** – podpůrný dotační program Zakládání energetických společenství (nyní vyčerpáno)
5. **Základní poradenství pro rozvoj ES** – poradci v síti EKIS, kompetenční centra, energetičtí koordinátoři MAS

Doporučení pro místní podporu komunitní energetiky

Jak může obec podpořit

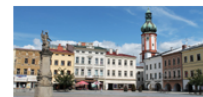
KOMUNITNÍ ENERGETIKU

Komunitní energetika přichází v době, kdy se zvyšuje dostupnost obnovitelných zdrojů energie díky poklesu jejich pořizovacích nákladů. Lidé už nejsou jen odběrateli elektřiny, ale stávají se každý zvlášť či společně v rámci energetického společenství také výrobci elektřiny. Tu si následně sdílejí mezi sebou s využitím veřejné distribuční sítě a její přebytek prodávají obchodníkům s energií.

Příklady dobré praxe v Česku

Do potřebné podpory komunitní energetiky už se pustily některé kraje. Založily své příspěvkové organizace (energetické agentury) či je pověřily odbornými poradenstvími při přípravě projektů výstavby místních obnovitelných zdrojů. Velmi často též poskytují dotace na energetické úspory v domech a výměnu zdroje vytápění za moderní, ekologický. Pražské společenství obnovitelné energie pak navíc nabízí jednotlivým domácnostem i společenstvím v bytových domech konkretní energetické služby: od zhodnocení majetku či financí prostřednictvím investice do nového zdroje přes odkup přebyteků elektřiny, technické poradenství až po odbornou pomoc při stavbě fotovoltaické elektrárny na střeše domu.

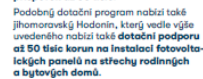
KOŠTANY: MOTIVAČNÍ PROGRAM K UKONČENÍ SPALOVÁNÍ UHLÍ

V malém městě Košťany na severozápadě Čech zavodila místní radnice vlnu dat z nemovitosti a z vybraných prostředků začala financovat dotační program, jehož součástí je až 70tisícová dotace na fotovoltaiku na rodinný či bytový dům v obci nebo až 40 tisíc korun příspěvků na tepelné čerpadlo. Místskými dotačními radnice posílaje motivaci místních lidí využívat obnovitelné zdroje a žádat si podporu na jejich zavedení z Nové zelené úsporám. Aplikováno je pravidlo, že součet dotací od státu a od obce nesmí přesáhnout 90 % celkových nákladů na opatření. Obec dle asi 500 rodinných domů a za rok a půl rozdělila dotace na 50 tepelných čerpadel a 50 fotovoltaických elektráren. Postupně se jí tak daří snižovat místní znečištění ze spalování uhlí.

JINDŘICHOVCE POD SMRKEM: VÝNOSY Z VĚTRNÝCH ELEKTRÁREN ZPĚSŮJÍ ŽIVOT V OBCI

Jindřichovce před 20 lety postavily čtyři obecní větrné elektrárny, které ročně vgrbí máobe zhruba 1000 MWh elektřiny. Díky nim má obec nárůst na úplné energetické soběstačnosti. Radní si propočítali, že pokud doplní fotovoltaické elektrárny o zhruba 500 kW výkonu na obecní budovy a výmění fosilní zdroje vytápění za tepelné čerpadla, budou v roční bilanci energeticky nezávislí. Kromě postupné dostavby fotovoltaiky tedy nyní hledají vhodné řešení pro akumulaci části vyrobené elektřiny tak, aby mohli dobře pokrývat aktuální spotřebu po celý rok.

STUĐENEC: NÍZKOPROČENÉ PŮČKY Z OBEČNÍHO FONDU

Přestože má Studenec u Jilmenice jen necelé dvě tisíckové obyvatel, již řadu let provozuje Fond rozvoje bydlení, ze kterého každoročně uvolňuje prostředky na půjčku místním obyvatelům pro investice do zlepšení bydlení. A to včetně zateplení objektů a instalace obnovitelných zdrojů. V roce 2023 byly k dispozici například půjčky na instalaci fotovoltaických a solárních termických systémů. Půjčka je poskytována do výše 500 tisíc korun s úrokovou mírou 3 %.

LIBEREC: KOMPLEXNÍ PLÁN KOMUNITNÍ ENERGETIKY

Město aktuálně pracuje na projektu Inicivace komunitní energetiky. Jeho cílem je technologické, legislativní a organizační nastavení komunitní energetiky v Liberci, včetně plánu na výstavbu nových obnovitelných zdrojů. Projekt řeší i návrh systému dotačních dotací stávajících projektů na základě elektrického pohonu a související osvěty a komunikací s místní veřejností.

Jak komunitní energetiku podpořit?

Komunitní energetika má nesporné přínosy i pro samotná města a obce. Pro místní samosprávy proto rozhodně stojí za úvahu podpořit na svém území vznik a rozvoj projektů vlastní výroby a spotřeby elektřiny nad rámec státních mechanismů.

Občanské komunity v Česku zatím nemají dostatek zkušenosti s investicemi a provozováním obnovitelných zdrojů elektřiny, a to ani po stránce technické, ani ekonomické. Podpora energetických komunit ze strany obcí a měst je tedy na místě. Niže uvádíme několik možností, jak na to:

ZAJIŠTĚNÍ INFORMOVANOSTI A OSVĚTY OBYVATEL

Jde o jeden z nejméně náročných, ale přitom velmi důležitých a potřebných způsobů podpory. Obec navíc patří mezi v obyvatel dlouhodobě vysoké míře dváry. Informovanost lze posílit mnoha způsoby od stručných informačních letáčků, série osvětových článků v radničním zpravodaji přes informace na internetových stránkách obce, v audiovizuálních pořadích města až po výhledí obádných besed a mrazulů. Informace lze samozřejmě zprostředkovat také přímou interaktivní formou – uspořádáním veřejné debaty, kam obec pozve experty na komunitní energetiku, kteří předsteví nejnovější trendy a technologie a odpoví přímo na otázky občanů. Atraktivní formou může být též organizační výjezd pro místní obyvatele, kde mohou zhlédnout některé z funkcí projektů komunitní energetiky jinde v ČR nebo blízkém zahraničí.

OBCI FINANCOVÁNĚ (NEBO POSKYTOVÁNĚ) BEZPLATNĚ TECHNICKÉ PORADENSTVÍ

Jde o poskytnutí organizačního, technického, ekonomického či právního poradenství zájemcům o realizaci projektů komunitní energetiky v obci. Poradenství je možné poskytnout například ve formě uložení náhodou poradenství práce externího experta, kterého vybere obec. V případě, že obec disponuje vlastním kvalifikovaným pracovníkem, například energetickým manažerem, může šást jeho pracovní doby vyhradit pro poskytování poradenství občanům a jejich spolkům.

OBCI POSKYTOVÁNĚ SLUŽBY PŘI INVESTICI A PROVOZU OBNOVITELNÉHO ZDROJE

Pro řadu ŠV v bytových domech bývá bariérou pro rozhodnutí o společné investici do střešní fotovoltaiky právě nedostatek zkušeností se stavebním a provozem takového zařízení. Pokud obec disponuje odbornými kapacitami, ať už přímo na úřadě, nebo v místské energetické firmě, může občanům nabídnout odbornou pomoc ve formě služby provozování zdroje nebo inženýrského zajištění investice (příprava projektu, výběr dodavatele, stavební dozor atd.).

VLASTNÍ ZDROJE ENERIE NA OBEČNÍCH POZEMCÍCH, BYTOVÝCH DOMECH I NEBYTOVÝCH OBJEKTECH

Ovědčeným způsobem, jak podpořit vznik nových projektů v obci, je jí příkladem a realizovat první pilotní projekt přímo na majetku obce. Může jít o fotovoltaiku na budově školy, školky, radnice, kulturního domu, sportovní haly apod. Obec má možnost instalovat obnovitelné zdroje i na přírodních pozemcích. Vyrobenou elektřinu může sdílet do svých vlastních obádných míst nebo založit energetické společenství s částí obyvatel obce.

SOUCINNOST A PODPORA OBCI PŘI POSÍLENÍ MÍSTNÍ DISTRIBUČNÍ SÍTĚ

Zajištění spolehlivé funkce distribuční sítě je síce úkolem distribučních společností v součinnosti se státem, ale místní samosprávy mohou svým formálním i neformálním působením přispět k rychlému a kvalitnímu naplnění potřebných podmínek. Jde především o procenování součinnosti při přípravě projektů posílení sítě, podpora majetkoprávní vyřizování, bezkonfliktní projednání záměrů apod.

PRŮNÁJEM OBEČNÍHO MAJETKU PRO PROJEKT MÍSTNÍ KOMUNITY

Standardním nástrojem podpory je pronájem obecního nemovitého majetku (proskumu nebo střešní budovy). Pokud obec sama nemá záměr majetek pro výrobu elektřiny využít, může jej robnout k pronájmu aktivní místní energetické komunitě (například tam, kde má komunita prostřednictvím svých členů odborné know-how, jak elektrárnu provozovat). Důležitá je poskytnout komunitě garant dlouhodobě stabilních podmínek pronájmu. Obec se takovému případu může šást členem společenství a využít výhod oděru místní lemné obnovitelné elektřiny.

BEZÚROČNÁ PŮČKA NA PŘEDFINANCOVÁNÍ INVESTICE

S poskytováním levnějších nebo bezúročných půjček například na opravu fosilní domů má řada obcí v Česku již zkušenosti, lze je tedy využít. Jako vhodné se jeví zříditi speciální fond v rozpočtu města, který má oddělenou správu a do něj se v postupných splátkách prostředky zase vrací. Tím se vytváří prostor pro další, opakované využití vlastních veřejných prostředků. Navíc projekt komunitní energetiky generují příjmy, proto jsou půjčky na tyto investice relativně bezpečným krokem. Zároveň jsou pro vznik společenství důležitou podporou, neboť pomáhají odstranit jednu z klíčových bariér, kterou je nedostatek vlastních prostředků na počáteční investici.

DOTAČNÍ PODPORA PROJEKTOVÉ PŘÍPRAVY NEBO INVESTICE DO KOMUNITNÍCH ZDROJŮ ENERIE

Občané samosprávy se šást může rozhodnout pro přímou podporu realizace nových komunitních zdrojů elektřiny v obci. V tom případě je šádní využít transparentního dotačního programu, který podpoří například tvorbu projektové dokumentace výstavby zdroje, koordinaci vzniku energetického společenství, technicko-ekonomické prověření záměru nebo jiné služby nezbytné pro založení a fungování společenství.

ZALOŽENÍ OBCI ORGANIZOVANÉHO ENERGETICKÉHO SPOLEČENSTVÍ S ČÁSTÍ MÍSTNÍCH OBYVATEL

Nekompromisní může obec podpořit komunitní energetiku tím, že se sama chopí hlavní organizační role při vzniku a rozvoji energetického společenství. Obec jako zakládající subjekt společenství vstoupí do společného podniku své odborné organizační kapacity. Na menting pilotního projektu může nepřímo fungovně otstávat a následně energetické společenství po etapách postupně rozšiřovat.

**Svaz moderní
energetiky**

**Děkuji
za pozornost!**

martin.ander@modernienergetika.cz